

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

UPPDRAGSPLAN
2018-10-19

Naturvårdsverket ärendenr: NV-01783-18
Energimyndigheten ärendenr: 2018- 011768

Strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad Miljömålsrådsåtgärd 2018

Innehåll

STRATEGI FÖR HÅLLBAR VINDKRAFTSUTBYGGNAD	1
MILJÖMÅLSRÅDSÅTGÄRD 2018	1
1. INLEDNING	3
2. SYFTE MED ÅTGÄRDEN	3
3. BAKGRUND	4
4. BIDRAG TILL MYNDIGHETERNAS MÅL	5
5. EFFEKTMÅL	6
5.1. Effektuppföljning	6
6. GENOMFÖRANDE	6
6.1. Inledning	6
6.2. Intressenter	9
6.3. Kommunikation och delaktighet	9
6.4. Riskhantering	10
7. TIDPLAN OCH AKTIVITETER	10
8. ORGANISATION OCH BUDGET	11
9. LEVERANS OCH ÖVERLÄMNING	12

1. Inledning

Sverige har högt ställda klimatambitioner och mål om en 100 procent förnybar elproduktion till år 2040. För att nå dit krävs en kraftsamling där både myndigheter och andra intressenter bidrar. Det kan behövas både breda insatser och nytänkande - och pröva myndigheternas förmåga att samverka.

Som miljömålsmyndigheter har Energimyndigheten och Naturvårdsverket en särskild roll och ansvar i detta arbete. Att få till stånd en storskalig utbyggnad av vindkraften kan vara avgörande för att åstadkomma omställningen till ett förnybart energisystem. Mot denna bakgrund har generaldirektörerna för Naturvårdsverket respektive Energimyndigheten tagit initiativ till att arbeta fram en gemensam strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad. Bedömningen är att ett fördjupat samarbete är en förutsättning för att nå landets ambitiösa målsättningar på energiområdet.

Arbetet med strategin kommer att ledas gemensamt av Naturvårdsverket och Energimyndighetens generaldirektörer och bedrivs i bred samverkan och dialog med flera berörda myndigheter och andra aktörer. På så sätt ska många olika intressen ges möjlighet att bidra till den process som ska leda fram till en gemensam färdplan för en hållbar vindkraftsutbyggnad.

2. Syfte med åtgärden

Syftet med åtgärden är att ge vägledning och planeringsunderlag för en hållbar storskalig vindkraftsutbyggnad, både miljömässigt, ekonomisk och socialt. Genom att skapa en dialog mellan flera berörda aktörer kan en samsyn nås kring hur olika intressen och mål möts på det nationella planet.

Strategin omfattar i ett första steg en identifiering av möjliga konflikter mellan berörda miljömål och hur dessa ska hanteras. I detta steg är utgångspunkten att nå samsyn kring hur mesta möjliga energi- och klimatnytta kan uppnås i förening med bibehållna mål för natur- och friluftslivsintressena.

Genom att åtgärden samlar flera myndigheter inom miljömålsrådet är förhoppningen att strategin kan ligga till grund för en bred dialog om vad som krävs för att nå en hållbar storskalig vindkraftsutbyggnad och därmed leva upp till målsättningen om ett 100 procent förnybart elsystem till år 2040. Ambitionen är att detta arbete i nästa steg ska visa vägen för en process där även andra intressen och målkonflikter hanteras, och där även andra berörda samhällssektorer deltar, utöver de som myndigheterna inom denna åtgärd ansvarar för, för att göra en hållbar och resurseffektiv utbyggnad av vindkraften möjlig.

Omställningen till ett förnybart elsystem kommer att kräva omfattande engagemang från många olika samhällssektorer, och det rör sig om mycket stora ekonomiska investeringar. Det betyder att samhället i stort har mycket att vinna på att denna omställning blir så resurseffektiv som möjligt. En ökad samsyn nationellt om vad som krävs för att åstadkomma en hållbar utbyggnad leder i förlängningen till en ökad förutsägbarhet för de intressen som berörs. Utbyggnaden behöver också ske på ett

sådant sätt att möjligheten att nå andra miljömål inte motverkas. Med en storskalig utbyggnad av vindkraften som mål blir det särskilt viktigt att anlägga ett nationellt systemperspektiv och utifrån en helhetssyn försöka få bättre kunskap om utbyggnadens sammantagna, eller kumulativa, effekter på olika intressen. För det krävs en bättre samordning på det nationella planet, vilket strategiarbetet kan möjliggöra.

Syftet är också att den nationella strategin ska ge vägledning för hur i första hand samexistens kan nås och i andra hand hur målkonflikter mellan olika intressen kan hanteras och därmed underlätta den kommunala planeringen och lokala och regionala tillståndsprocesser kring vindkraft. På så sätt kan strategin också bidra till att minska konfliktnivåerna kring vindkraftsutbyggnaden lokalt och bidra till en ökad förutsägbarhet i tillståndsprocesser. En förutsägbar utbyggnad grundad på mesta möjliga hänsyn till olika intressen bedöms också kunna bidra till ökad acceptans för utbyggnaden hos allmänheten.

3. Bakgrund

Vindkraftsstrategin ingår i Miljömålsrådets gemensamma åtgärdslista 2018 och innebär att Naturvårdsverket och Energimyndigheten i samverkan med Folkhälsomyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten, Länsstyrelserna och Riksantikvarieämbetet ska ta fram en strategi för hållbar utbyggnad av vindkraft.

Initiativet har hämtat inspiration från vattenkraftsområdet, där Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten har hållit i en dialog mellan berörda aktörer och arbetat fram en nationell strategi för hållbar vattenkraft.

Klimatomställning, bevarandet av den biologiska mångfalden, minskade utsläpp och övergång till förnybar energi ligger högt på regeringens agenda och frågor kring omställning av energianvändningen, energieffektivisering och nyttjande av förnybar energi är centrala uppgifter för flera av Miljömålsrådets myndigheter.

En viktig utgångspunkt för arbetet med denna strategi är den energiöverenskommelse som fem riksdagspartier slöt i juni 2016, och som bland annat innebär att Sverige har som mål att år 2040 ha en elproduktion till 100 procent baserad på förnybar energi. Detta är också en del av regeringens proposition till riksdagen om en energipolitisk inriktning våren 2018. En annan viktig utgångspunkt är klimatmålet om att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2045.

Med energiuppgörelsen som utgångspunkt har Energimyndigheten börjat utreda hur ett sådant elsystem ser ut, och vilka utmaningar som finns på vägen. I en första rapport "Vägen till ett 100 procent förnybart elsystem"(ER 2018:16) gör myndigheten bedömningen att det kommer att krävas mellan 80 till 120 TWh ny förnybar produktion till år 2045. Merparten av detta kommer att utgöras av vindkraft, eftersom det i dag är det mest konkurrenskraftiga energislaget.

Ökade svårigheter att få tillstånd för att uppföra vindkraftparker, långa tillståndsprocesser och brist på förutsägbarhet i tillståndsprövningen pekas där ut som förhållanden som skulle kunna äventyra en hållbar omställning av energisystemet. I

dagsläget finns ett stort antal tillstånd som ackumulerats under lång tid och därför bedöms inte tillståndsprocessen vara en begränsande faktor för utbyggnaden just nu. Det är dock oroande att det tillkommer väldigt få nya tillstånd och många ansökningar avslås eller minskas ned under processens gång. Orsaken till detta kommer att undersökas närmare inom ramen för strategin.

För att minimera vindkraftens möjliga konflikter med vissa miljö kvalitetsmål krävs en genomtänkt strategi för hur och var vindkraften bör byggas ut. En viktig del är hänsyn till de effekter som kan uppstå för både natur-, och kulturmiljö och för människors livsmiljö och hälsa. En annan viktig utgångspunkt är att vindkraft måste byggas där vindförhållandena är gynnsamma.

4. Bidrag till myndigheternas mål

En strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad ökar möjligheten att påverka sådana processer som har stor betydelse för omställningen mot ett hållbart samhälle. En utbyggnad av vindkraft kan ersätta fossila bränslen och kärnkraft och bidrar därmed positivt till miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Ingen övergödning och Säker strålmiljö. Genom att utbyggnaden sker på ett hållbart sätt minskar risken för negativ påverkan på möjligheten att nå miljömålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Storslagen fjällmiljö, God bebyggd miljö, Levande skogar, Myllrande våtmarker, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

Energimyndighetens instruktion anger att myndigheten ska verka för försörjningstrygghet och ett energisystem som är hållbart och kostnadseffektivt med en låg negativ inverkan på hälsa, miljö och klimat. Myndigheten har bland annat i uppdrag att skapa förutsättningar för en väl planerad och resurseffektiv vindkraftsutbyggnad, höja kunskapen om vindkraftens egenskaper och möjligheter samt dess roll i samhällsutvecklingen och bidra till en ökad förståelse och dialog för att skapa möjligheter till ökad samexistens mellan vindkraft och andra samhällsintressen.

Naturvårdsverkets instruktion anger att myndigheten ska verka för en hållbar utbyggnad av vindkraft. Utöver detta ska myndigheten också bevaka allmänna miljö värdesintressen i mål och ärenden där miljöbalken tillämpas och delta i miljöprövningar som gäller frågor som är principiellt viktiga eller har stor betydelse för miljön. Naturvårdsverket ska också förvärva och förvalta värdefulla naturområden för statens räkning, ansvara för att ta fram underlag för beslut att inrätta nationalparker samt verka för att förutsättningarna för friluftslivet bevaras och utvecklas. Både uppdragen som rör vägledning och tillämpning av miljöbalken och arbetet med områdesskydd och friluftsliv kan ha stor betydelse för var och hur det är lämpligt att bygga ut vindkraft.

Energimyndighetens vision är ett hållbart energisystem och för att nå dit ska myndigheten bidra till att skapa förutsättningar för en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling. Naturvårdsverkets vision är "En bra livsmiljö för människan och allt annat levande, nu och för kommande generationer." För att nå dit krävs bland annat en omställning till ett hållbart energisystem. En utbyggnad av vindkraft kan

bidra till att uppfylla flera miljö kvalitetsmål. Samtidigt måste hänsyn tas i frågor som rör lokalisering, utformning och påverkan på människors hälsa och miljön. En strategi som lägger grunden för en nationell samsyn kring var och hur en hållbar utbyggnad av vindkraft kan genomföras ligger väl i linje med båda myndigheternas instruktioner och visioner.

5. Effektmål

Kortsiktiga mål:

En strategi som ger vägledning och planeringsunderlag för en hållbar storskalig utbyggnad av vindkraft och som Energimyndigheten, Naturvårdsverket och andra samverkande myndigheter gemensamt står bakom. Strategin ska göra det möjligt att utifrån aktuell kunskap främja energiomställningen på ett sådant sätt att energiproduktion och miljöintresset kan samexistera.

Långsiktiga mål:

Samverkande myndigheter upplever att strategin är ett bra stöd som leder till en enklare, effektivare och mer samstämmig hantering av tex plan- och prövningsärenden och i andra remisser och ärenden som rör vindkraft.

Staten upplevs som en mer enad och entydig aktör gentemot bransch, intressenter, kommuner och prövningsmyndigheter.

5.1. Effekttuppföljning

Uppföljning av effekter/nytta	Beskrivning
Hur ska nyttan följas upp?	Enkät/intervju av bransch, intressenter och prövningsmyndigheter.
Vem ansvarar för uppföljning?	Berörda miljömålsmyndigheter.

6. Genomförande

6.1. Inledning

Insatsen ska utmynna i en strategi som ger kunskap om effekterna på systemnivå och som kan utgöra vägledning till kommunernas översiktsplanering och inom tillståndsprocessen. En huvudmetod i arbetet med att få fram en strategi är att utgå från frågeställningen var i landet det bör vara möjligt utifrån en rad olika intressen att placera vindkraften. I denna del av genomförandet avgränsas arbetet till att omfatta landbaserad vindkraft. När det gäller vindkraft till havs pågår redan en nationell planering, som ger ett bra kunskapsunderlag även för denna strategi.

Scenarier kommer att arbetas fram i form av kartor med beskrivande underlag. Strategiarbetet kommer att delas in i följande delaktiviteter:

- 1 - Problembeskrivning
- 2 - Metodik för hantering av målkonflikter
- 3 - Analys med olika utbyggnadscenarier
- 4 - Utvärdering och konsekvensbedömning av scenarier
- 5 - Sammanvägd bedömning
- 6 - Förslag till nationell strategi

Delaktivitet 1 Problembeskrivning

Beskrivningen ska ge en översiktlig bild av grundläggande förutsättningar för och problematiken kring en storskalig utbyggnad av vindkraft i Sverige. Den ska även ge svar på frågan varför en strategi för utbyggnad behövs och vad en sådan är tänkt att hantera. Den ska också ge läsaren förståelse för de olika miljömålen, hur prognosen ser ut för att nå dessa och hur måluppfyllelsen påverkas i såväl positiv som negativ riktning av behovet att ställa om energisystemet. Arbetet med problembeskrivningen inleds med en bred hearing för att inhämta synpunkter från berörda aktörer.

Denna del kommer bland annat att innehålla:

- Beskrivning av vindkraftsutbyggnaden fram till idag, prognos på kort sikt samt framtida behov kopplat till energiöverenskommelsen och andra viktiga förutsättningar, som exempelvis ekonomiska förutsättningar för vindkraft
- Beskrivning av relevanta miljömål, prognosen för att nå målen, målkonflikter som kan uppkomma, samt vindkraftens påverkan på möjligheterna att nå måluppfyllelse
- Beskrivning av tillståndsprocessen som den ser ut idag och hur viktiga delar av miljölagstiftningen sätter ramar för möjligheten att få tillstånd för ny vindkraft och analys av hur det påverkar planeringsunderlaget i denna strategi.
- Vindkraftens roll i energisystemet och påverkan på målet om trygg energiförsörjning
- Översiktlig bild över befintliga markanvändningsintressen och deras markanspråk
- Beskrivning av de utmaningar som bedöms vara störst för att uppnå en hållbar storskalig utbyggnad, som bland annat baseras på den översiktliga bilden för olika intressens markanspråk som nämns ovan. Några exempel på utmaningar kan vara ökade svårigheter att få tillstånd, Försvarmaktens och rennäringens intressen, artskyddet samt det kommunala vetot och frågor kring lokal och regional utveckling i samband med vindkraftsutbyggnad.
- Genomgång och analys av de ekonomiska villkoren för vindkraften och orsaker till och konsekvenser av att många tillstånd inte nyttjas idag, samt hur detta kan hanteras. Till detta hör även utmaningar som rör avsaknad av ledig elnätskapacitet i många delar av elnätet och långa ledtider för nya elnätsledningar.

Beskrivningen kommer också att redovisa definition av storskalig vindkraft, hållbar utbyggnad och andra viktiga begrepp samt projektets avgränsningar.

Delaktivitet 2 Metodik för hantering av målkonflikter

Syftet med denna del är att utveckla en metod för att hantera möjliga målkonflikter mellan energi-klimat-, natur- och friluftsintrassen och frågor om människors intressen.

En hållbar, storskalig utbyggnad av vindkraft ska vara möjlig, samtidigt som den inte ska försämra förutsättningarna att nå andra miljömål.

Energimyndigheten samlar in och tar fram underlag för framtagande och analys av utbyggnadsscenarioer. Ur energi- och resurssynpunkt är den mest avgörande faktorn att vindkraften lokaliseras till platser med goda vindförhållanden. Det är också viktigt att produktionen blir spridd över landet av hänsyn till behovet av att bygga ett robust elsystem. Underlaget kommer även att ta hänsyn till förutsättningarna för elanslutning idag och framöver, i den mån dessa uppgifter finns tillgängliga. En annan viktig fråga är att förutsättningarna för att bygga höga verk ser olika ut i olika delar av landet. Underlagen presenteras i form av kartor.

Naturvårdsverket sammanställer under denna delaktivitet befintliga eller tar vid behov fram nya tematiska underlag om vindkraftens påverkan på friluftsliv, däggdjur, fåglar, fladdermöss, naturtyper etc., samt sätter denna kunskap i relation till gällande praxis och aktuellt regelverk i Sverige och EU.

Dessa underlag kommer sedan påverka val av scenarier och användas i utvärdering och analys av de olika scenarierna.

Delaktivitet 3 Genomförande av analys med olika scenarier för att nå utbyggnadsmål

I detta steg väljer arbetsgruppen ut ett antal möjliga utbyggnadsscenarioer som alla motsvarar samma omfattning av vindkraftsutbyggnaden, men olika vägar att nå dit. De ska vara realistiska och spegla olika vägval som myndigheterna kan arbeta utifrån för att nå miljö- och energimålen. Ett sådant vägval är att peka ut ett begränsat antal stora områden för vindkraftsutbyggnad. Det kan sedan jämföras med ett flertal mindre, till exempel dagens utpekade riksintressen för vindbruk. I denna delaktivitet prövas också om en väg framåt kan vara att utgå från kommunernas utpekade områden i översiktsplaner. För att ge underlag för analysen kan också mer renodlade jämförelsealternativ tas fram utifrån olika grader av hänsyn till natur, friluftsliv- och kulturmiljöintressen respektive vindresursen. I scenarierna beaktas även att givna tillstånd tas i anspråk.

Delaktivitet 4 Utvärdering och konsekvensbedömning av scenarier

I denna fas kommer scenarierna ovan att bedömas, både utifrån energi- och miljöperspektiv, konfliktnivå m.m. Bedömningen sker stegvis för att inte lägga tid på alltför orealistiska scenarios. Scenarierna kan komma att förändras löpande om de under analysens gång visar sig vara omöjliga att genomföra, eller helt olämpliga utifrån något intresse. Efter att analyserna är slutförda utvärderar projektet framkomliga vägar för utbyggnad och identifierar tänkbara handlingsvägar och insatser för att kunna implementera dessa.

Delaktivitet 5 Sammanvägd bedömning

I detta steg av arbetet väljs det mest lämpliga utbyggnadsscenariot ut. Val av metod för den sammanvägda bedömningen kan vid behov göras i samråd med experter på

metoder som t.ex. multikriterie- och klusteranalys. Under detta skede utreds även om förslagen omfattas av kraven på en strategisk miljöbedömning och om samråd enligt Esbokonventionen behöver genomföras.

Delaktivitet 6 Förslag till nationell strategi för hållbar utbyggnad av vindkraft

I den sista delaktiviteten sammanställs den nationella strategin för hållbar vindkraftsutbyggnad. Den kommer att omfatta följande delar:

- Slutsatser och ställningstaganden
- Prioriterade åtgärder som en konsekvens av strategin
- Identifierade behov av att se över eller ändra olika styrmedel och regelverk
- Plan för kommande arbete för att tillgodose identifierade behov av:
 - o Sektorsövergripande samarbeten med centrala aktörer (myndigheter)
 - o Ytterligare förankring och dialog med andra berörda parter, t.ex. kommuner, bransch, intresseorganisationer m.fl.
 - o Vägledning
 - o Kunskapsunderlag

6.2. Intressenter

Intressent	Förväntningar och behov
Miljömålsrådet	Strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad
Samverkansmyndigheter: Havs- och vattenmyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Folkhälsomyndigheten, länsstyrelsen och Boverket	Möjlighet att bidra till en strategi som även tar hänsyn till och samspelar med myndighetens ansvarsområde
Länsstyrelsen, kommuner och miljödomstolar	Vägledning kring planering och prövning av vindkraft i relation till målen för en ekologiskt hållbar utveckling.
Vindkraftföretag och branschorganisationer	Ökad förutsägbarhet och stöd inför planering och projektansökan.
Övriga berörda centrala myndigheter och statliga aktörer; Försvaret, Sametinget, Svenska kraftnät m.fl.	Samexistens mellan olika intressen
Intresseorganisationer	Hänsyn till olika intressen vid analys och avvägningar i strategin

6.3. Kommunikation och delaktighet

För att strategin ska spela en betydande roll vid den framtida planeringen och prövningen av vindkraft är kommunikation och delaktighet en väldigt viktig del av

detta uppdrag. Hur detta ska hanteras och de olika aktiviteter som ska ingå bestäms närmare i en kommunikationsplan, som antas av styrgruppen under uppdragets uppstartsfas. Bland annat kommer kommunikationsplanen att omfatta:

- Workshops med samverkande miljömålsmyndigheter.
- Dialoger med vindkraftsbranschen och organisationer för att inhämta deras synpunkter och inspel till strategiarbetet.
- GD-ledda rundabordsamtal med nyckelaktörer.
- Hearingar kommer också att hållas med samtliga berörda myndigheter för att förankra och inhämta synpunkter under framtagandet och presentera strategin när den är framtagen och godkänd.

6.4. Riskhantering

Risk	Hantering
För lite personella resurser hos berörda enheter	Säkerställa att tid avsätts hos berörda enheter och personer. Ev. behov av omprioritering och konsultinsatser
Lågt deltagande från övriga samverkansmyndigheter	Uppvakning på chefsnivå
Lågt deltagande och brist på stöd från Boverket	Uppvakning på chefsnivå

7. Tidplan och aktiviteter

Tidplan: Uppdragsplanen fastställs under oktober 2018 och uppdraget att ta fram en strategi med förslag på väg framåt kommer att rapporteras i början av 2020. Dialog och kommunikation kommer att ske löpande under arbetets genomförande och preciseras närmare i en kommunikationsplan.

2018- 2020

- maj-okt. Planering av uppdraget, samt genomförda workshops mellan Energimyndigheten och Naturvårdsverket, samt en workshop med övriga samverkande myndigheter. Under denna period har även kontakter upprättats med Norges vass- och energidirektorat samt Miljödirektorat som genomför ett liknande arbete.
- okt. Styrgruppsmöte – fastställd uppdragsplan
- Mötesplan för styrgrupp, arbetsgrupp och samverkansgrupp förankrad och klar.

nov.	Kommunikationsplan framtagen
nov.- febr.	Problembeskrivning framtagen och presenterad för styrgruppen
febr.-maj	Metodik för hantering av målkonflikter och genomförande av analys
maj-nov	Utvärdering och konsekvensbedömning av scenarierna och sammanvägd bedömning
nov.-början av 2020	Sammanställning av nationell strategi

8. Organisation och budget

Arbetet kommer att ledas gemensamt av generaldirektörerna för Naturvårdsverket respektive Energimyndigheten. En gemensam styrgrupp är knuten till uppdraget, för genomförandet svarar en gemensam arbetsgrupp. Följande personer kommer att vara involverade i arbetet:

Initiativ och beställning

Björn Risinger	Generaldirektör	Naturvårdsverket
Robert André	Generaldirektör	Energimyndigheten

Styrgrupp

Christian Haglund	Enhetschef	Naturvårdsverket
Evalinda Sederholm	Enhetschef	Naturvårdsverket
Lars Andersson	Enhetschef	Energimyndigheten
Anders Wallinder	Enhetschef	Energimyndigheten

Uppdragsledare

Annika Nilsson	Handläggare	Energimyndigheten
Lena Odeberg	Handläggare	Naturvårdsverket

Arbetsgrupp

Maria Stenkvis	Handläggare	Energimyndigheten
Linda Kaneryd	Handläggare	Energimyndigheten
Kristina Eriksson	Handläggare	Energimyndigheten
David Newell	Handläggare	Energimyndigheten
Henri Engström	Handläggare	Naturvårdsverket
Julia Taylor	Handläggare	Naturvårdsverket
Lisa Forsberg	Handläggare	Naturvårdsverket
Gabriella Modin	Handläggare	Naturvårdsverket
Katarina Jacobson	Handläggare	Naturvårdsverket

Budget

Kostnaderna för projektet är framför allt i form av personresurser vilket allokeras av respektive myndighet. Övriga kostnader för projektet hanteras av Energimyndigheten respektive Naturvårdsverket. Kostnaderna kommer att omfatta bl.a. GIS-stöd, expertstöd för analysmetod, möteskostnader samt formgivning av rapport.

9. Leverans och överlämning

Berörda enheter inom Naturvårdsverket (Naturhänsynsenheten, Klimatstyrmedelsenheten och Samhällsplaneringsenheten) och inom Energimyndigheten (Enheten för förnybar energi och samhälle, Enheten för utsläppshandel och drivmedel och Enheten för policy och statistik) ansvarar för genomförandet av strategin inom ramen för sina ansvarsområden. Arbetsgruppen och sekretariatet tar på styrgruppens uppdrag fram ett förslag till strategi. Myndigheternas generaldirektörer beslutar om strategin efter avstämning inom gruppen av samverkansmyndigheter (Havs- och vattenmyndigheten, Riksantikvarieämbetet och Folkhälsomyndigheten och länsstyrelsen). Strategin förvaltas av de båda myndigheterna gemensamt. Inom Naturvårdsverket är Samhällsplaneringsenheten kontaktpunkt och förvaltare och inom Energimyndigheten har Enheten för förnybar energi och samhälle motsvarande funktion.